

Božo Škerlj, Antropologija i etnologija. Biblioteka Etnološkega društva Jugoslavije I, Beograd 1959, 59 str., 8°.

Avtor je o temi predaval na prvem posvetovanju Etnološkega društva Jugoslavije v Osijeku meseca oktobra 1958. Aktualnim izvajanjem je sledila živahna diskusija. Do izmenjave mnenj je prišlo tudi na diskusijskem večeru o tem predmetu, ki ga je organiziral Antropološki inštitut univerze v Ljubljani. Upoštevajoč te pripombe, je prof. Škerlj izoblikoval predavanje v pričujočo razpravo, ki jo je v srbskohrvatski jezik prevedel doktor Petar Vlahović, izdalo pa EDJ kot prvi zvezek svoje biblioteke.

Uvodoma govori prispevek o pojmovanju antropologije doma in v svetu: pri nas sodi antropologija k biološkim znanostim (fizična ali somatska antropologija) v nasprotju s socio-kulturno antropologijo (etnologijo). V Franciji, Angliji, ZDA in drugod pa pomeni antropologija celotno vedo o človeku, ker je le-ta psihofizična celota. Naše pojmovanje in razločevanje med antropologijo kot znanostjo o človeškem telesu po eni strani in etnologijo kot vedo o ljudski kulturi v najširšem pomenu po drugi strani, je parvizprav posledica dualistične filozofije o človeškem telesu in posebej ustvarjeni duši, kar je značilno za nemško in avstrijsko antropološko šolo v dobi rastočega imperializma. S tako razdelitvijo je otežkočen študij o človeku kot o celoti. Razprava ima predvsem namen poudariti potrebo po sodelovanju med obema vedama, tako pri študiju (v Ljubljani se antropologija in etnologija še vedno obravnavata ločeno na dveh fakultetah) kakor pri reševanju vsakodnevnih problemov, v praksi.

Avtor pregledno razpravlja o delovnih področjih antropologije in opozarja na probleme, ki so skupni obema vedama (antropologiji in etnologiji). Ti se začenjajo pri preučevanju prirodnih zakonitosti evolucije človeka (med drugim faktor izolacije; preučevanje življenja v izoliranih področjih, geografskih anekumenah; endogamija) in se zgoste pri raziskovanju socio-kulturnih faktorjev človeškega razvoja: človek — družbeno bitje, njegovo delo za pridobivanje materialnih dobrin, uporaba in odnos do teh dobrin (stanovanje, prehrana, noša), ki so različne po posameznih kulturno-etnoloških območjih (pri nas alpsko, panonsko, mediteransko). Če bi hoteli temeljito preiskati n. pr. prehrano neke pokrajine, bi moralo biti to kolektivno delo etnologov, antropologov in zdravnikov. Tu se pojavijo vprašanja sestavin prehrane (kvalitativna in kvantitativna lakota), priprava jedil, pestrost jedilnika, higiena prehrane, obredna prehrana in razni tabuji (svinina) ter splošni odnos ljudi do lastne prehrane (vrednotenje), vpliv prehrane na organizem (beljenje s svinjsko mastjo; beljenje z oljem; golšavost itd.). Podobno kompleksna kot raziskovanje prehrane so tudi druga področja.

Ko je utemeljil stične točke med obema vedama, pove avtor še nekaj misli o študijskem programu antropologije in etnologije. Ta naj bi vedno povezoval in omogočil študentom obvladanje najnujnejše problematike in osnovnih delovnih metod sorodne vede.

Danica Ževart

Milovan Gavazzi, Sudbina stare slavenske baštine kod Južnih Slavena. Biblioteka Etnološkega društva Jugoslavije 2, Beograd 1959, 41 str., 8°.

Razprava, ki je posvečena Kazimirzu Moszyńskemu, obravnava usodo raznih pojavov in oblik iz življenja prvotnih Slovanov, kakršno so v stoletjih razvoja doživele pri južnih Slovanih. Gre za relikte s področja materialne kulture (ti so poleg leksikalnih elementov ohranjeni v največji meri), socialne in duhovne. Zaradi preglednosti je avtor staroslovansko dediščino, ki jo je ugotovil v ljudski kulturi južnih Slovanov, razdelil v nekaj skupin: 1. elementi iz te dediščine so vidni pri večini južnih Slovanov; predenje in tkanje — v načinu in nomenklaturi (motak, predeno, motovilo, čisnica); gradnja lesenih stavb (zopet v tehniki in terminologiji), prometna sredstva